

A

184
—
—
viii.
—

Attalus királynak ... beszélgetése, 1629.

4-16. kézi számológéppel számított levél

Kolozsvári Egyetemi Könyvtár Kézirattára

Felzet: A 341.

Attalus Királynak Pálénus Orvos Doctor.
tal való beszélgetése Anno 1629.

Attal. Isnda hírt hallottam én se felölled Páléné, hogy a se
böl-sepeje-dde mind Nyaralyákat meg gyógyíras, a'
vérséjvölis az emberit meg olvatmarhatod, és a'
mi leg drágább dolog, a rövid életű ember is hossz.
én életűvé vársod. Ha az igaz volna, ugyan fel
Góten volna se ugy?

Pál. Hatalmas Attale! ha nem mindis, de job képe igaz annak.

Attal. Felely meg hát emékelem egy néhány dologra, a mel.
lyet fölled kérdeke. Elsőben azt kérdem fölled: Hogy
miért kell az embernek meg betegülni, meg aggan,
és meg halni?

Pál. Nem hallottadé, hogy az ember négy Elementumból
ellenkezőkből áll, az az, Che ő állatból, Tűrből, El.,
völ Egből, Vízből és Földből. A tűr nékünk me.
legsejéet ad. Az Air lelkét. Az Aqua nedvessejéet.
Az Terra vastagságot. Imen vagyon hogy a Physicu.
sok négy complexiora osztják az Embert, scilicet: San.
guis, cholera, Phlegma és melancholia. Valamelly,
állat az négy Elementumból áll, kell annak az An.
nya méhéből formálhatni, és hogy az világra szület.
tike, az ő lifni tagját ugyan azokkal nevelni, és
hogy meg hal, ugyan azokkal kell lenni. Azért az
ember

Emberis ez négy elementumotól agg meg, attól bere,
gúl meg, és ugyan azokká leendő.

De im jobban magyarázom: Mikor a gyermek az Anyja
méhében fogantatik, sem eszik, sem iszik, egy először
lélegzetet sem vesz, mint ötven napokig, hanem
csak az ő Anyja meleyével nődeget, és úgy tap látka-
zik étel ital nélkül csak a józsa melegséggel.

Ez im amár melegség, melyet a Physicusok Ignisnek hívok,
azért immár im hol vagyon az egyik Elementum benne.
Immár hogy ott ő összegbedni kezd, és idője, mija kezd
lenni, ez immár az Alx; de mely hátsa vagyon az Agua
és Terra, azért emek ilyen modgya vagyon: hogy
mikor az Anyja méhében vagyon, víz holnapra meg
érke a magzat, és ez Világba születik mingyárt,
Tejjel et. Ez immár az Agua; mert a tej csak
nedvesség és ital. De utolszor étel is veszen har-
za, ez immár a Terra; mert azt semmi seel
látynak, hogy minden élőség földből lépjen. Azért
látod immár, hogy a gyermek négy Elementumból lön.
De a mint mondom, a miből lett, ugyan arómal kell fel
nőni. Azért tudod, hogy gyermekeséjédtől fogva mind
étellel, itallal nődel fel. Az étel mind csak azon Terra,
az ital pedig Agua; úgy mint nedvesség, annak fe-
leve tudod artis? hogy az étel és ital melegséggel

2
kell emésztened, ez immár Ignis. Tudod artis, hogy minden
orában lélegzetet kell bé hivnod, hogy az Ignis meg ne
égesse az étel és ital, ez immár Aër, Azért im lá-
rod, hogy négy Elementumból fogantattunk, és azok-
kal nőtünk; de a mint mondom ugyan azokká kell
lennünk; mert fűtünk olyan a mi dolgunk, mint mi-
kor valaki egy sátkot tűz kölfön a Compositum, és is-
mét haza kéri.

Miis mind a négy elementumból kértük volt valamiké-
gyon, és ismét haza kéri vőlünk, a mint adate volt,
és fűtünk a mint hogy Elementumból lettünk, ismét
mind Elementumotól kell lennünk, látki mint
elő kéri vőlünk, a mint ~~adate~~ adate volt. De ez is
modgya al lépjen, mert látod, hogy az Ignis vet,
sük előben a fogantatásban, az az a meleység,
azért először art veszik el vőlünk; mert tudod
hogy az halálra való beteg Emberekenek meg hül
kezek, lábok, és az után halnak meg.

Azért meg amár igen vőn Embereken, a kiki körül
vagnak az halálhoz, és a pretehez, tudod mely
farkakonok, halaványok, hidegek? Oka ez, mert
el kerdesük vőlök kéri az Ignis, az az a me-
leység; mert ugyanis art adate való először a
fogantatás kor. De mint veszik el a vőlök?
Nem látod mely nehezű vesznek a Vőn Embe-
rek lélegzetet? Maya azért mind ezen esznek,
itton isznak. Az imm hát az Aër oda vagyon
immár; mert lélegzet való az Aër. Immár
hát.

csak kecske vagyon nalla Nyaralásnál, az Aqua
és Terra. De az is elkerüli lassan lassan hagyni.
mert tudod, mely erősen gonjuzhormát a' vő
emberék; és bizony a' gonjuzhormát is jelle, hogy el
köl az Aqua az az a' nedveség, az ezt nem
sokára meg kell halni ok, és a' fegény Testből Ter-
ra lesz, mert ez vala az utolsó; és máx csak
ez vala hiya.

Immae látsz, hogy el veszik a' Négj Elementumokat sőt,
hínt, a' mint adták volt; Azért halhatatlansá-
ka nem lehetünk; mert Elementumokból lettünk
mindenből fogva, a' mi pedig nem lea, soha el
nem romol. Tekints az Egre és a' gillagok-ra, val-
jon hogy estendeje vajon, hogy azok sem nőnek,
sem apadnak, hanem mindenképen egyarányok;
sőt az mondják Arisztoteles, Plato, Pythagorás
hogy Calum est eternum et a' Priori et a' posteriori;
oka az; mert ő nem Elementum mint mi. It's
az pedig? Valamely állat el romol, ugyan arra kel-
ifni semmi, a' mi az elv volt, és a' miből nőtt
nevelkedett. &c.

Az Eg soha nem nőt, nem is kophat el; mert nem
tudom micsodára lenni; mi töltötte berze el
vontate a' négj Elementumokat mit adták volt,
és ifni más állatca borított; mert holtunk
utánis nem lépni semmi betöltünk, hanem
vagy fü, vagy fereg, de semmi berze nem le-
günk; mert nincsen annihilatio; mint Quintus
hogy

hogy ex nihilo nihil fit. Itton azért mi mo' don
kell el vesznünk az Elementumok miatt.

Attal De mi dolog az, hogy minden földi állat négj Elemen-
tumból áll, mind fa, mind ember, vas &c. és még
is egyike a' másiknál hamarab el vesz; maga min-
denek egy az eredeti?

Pal. Hallodé Attal? Mi nem azt mondom én, hogy Elemen-
tum ö' meg minket erővel, hanem az egyenestenség,
a' mely a' négj Elementumból vajon; mert ugy vajon,
négj Elementumból lettünk; de soha a' négj Elemen-
tum el nem hagyja minket, és el nem bomlanak
ha a' négj Elementum egy természetű volna. de
örökön örökre virnak egy másval, a' mi Testünk
felett, a' mely vir az hideg, a' Vir a' Tűzzel
az Apusag a' nedveséggel, és addig vonzák egy-
más, hogy oftan sokára valamelyik meg haladja
a' másikat; de mindigra vesznünk kell; mert
ha a' Tűz haladja meg a' Virat, az az ha forró,
bale vajon, hogy nem mint kellene, az is vesz,
mert azol lépnek amár tűres Nyaralás, mint
a' Sargasag, fene, vad hús, fent által tűre, az
bánsz, folyó, rohadás, Mirigj, Jókól vas, hi-
dey leles, Kossag, Kossag, keles, melyek min-
ket nagy Nyaralásban és betegségében tur-
nak, a' betegség pedig halat hoz; mert Morbus
est compendium morbis.

Seba

Néha pedig a víz jár meg a türet; az az miros elej
melegség ben ninte, és a meg ammal nagyobb veszt,
mert immet lefenele amoz sokáig seintó betegséjese,
kiket Promianfotenale hionate, mint a gutta ited,
hagymár, subet, halálos álom leu. Diárida,
vex folja, köpveny, Calculus, Colicus morbus, x. töt
is, melly mind attol lefene, miroz az hidegség el ha,
valmózik. Mit idő nap elöte valo öfütés, Öt,
izának ránkölödása, és Pömörgefe etc.

De az am immar a mesterseg, ha sokat akarok elni, és
a betegséjből egységét akarok rfmálni, hogj mind
békélve öfve öret, hogj mindenite egy arant
lignu, és meg ne haladja egyik a másikat; mert
egyiknekis el nem kell fogjatkorui; hogj ha pe.
dij egyben nem tudod őket alkuatni, meg aggod, meg
betegült, meg halst és elementumma lefese.

Im erred areit immar, hogj nem az elementum ol
meg minket, hanem az ő sok hadakorása, és val.
torása, ettöl vajjon, hogj néha fázunk, néha hevün,
hünk, hol éhezünk, hol szomjuzunk, hol hízunk,
hol öfövéredünk, hol öfűak, hol vénke vajjunk,
effele sok változás mind az elementum miatt va.
gyon, és a miá kell minetünk meg halunk,
a miheu pedig ennyi sok változás, mint több
ideig tart, ha szintén elementumból lettis.

Nem látodé mennyi sok estendeig tart az Arany,
erüft

4
erüft, Vas misfoda, sokára berrey el kell korp.
ni; mert öis elementumból let. de ha békét
hagys néri, sokáig tart; mert mint ö benne ö.
rom, baint, szomjuzás, éhség etc. Immet vajjon
azis, hogj amoz hogas orru maderate, mint a
sok sokkal egységesebbek nállunknál; mert far
egyike változás bainta; memel vö vajjon pe.
dij valamiben effele változás, ammal keveseb.
bet el, mint a méh, hogj annyi sok dolgot refen,
busul, haragzik, éhezir, x. far hét estendeig el,
A Veréb is sok annye, mivel hogj a fexelem egyti
meg. Többet el a Vajjon, mivel hogj benne mint a
nyi változás; mert mint annyi sok dolga, meg
enneli többet el a fa; mert nem tud felm jut
ni, rettegni mint a Vajjon, nejj ennyin elis
többet tart az Arany; mert se nem nő, se
nem leverite mint a fa.

Láddé areit mit mivel minden állatnak a válto.
zás, bizony e betegit meg, er ol meg, de nem ve.
redé esedben, hogj ha valakinek a lába fázir,
is, és hirtelenséggel a meley éri faj iglu, és amoz
ivey ablatis hamar el hasadar, ha igen hideg va.
gyon leivül, és belöl igen exöffen jutit. Azit
nimmar esedben veheted, hogj az embernek far
effele sok változás miatt is el kellene veszni, ha
ey

egyéb Nyavallya nem volna is. De
nem tudod mennyi sote ruttat gyűl annak feler,
re a Jesebőben a lőke ételből, italból, a melly ele,
del a gyommodban velyen, vagy jó pedig az, vajjal,
art meg főri a gyomor, és olyan lépés mint a ká,
sa (jépe) lenek az igen tiszta újat amez apro jutea,
kon a maj által járja, és oda hadja a gyommodban
a gémjét, melj gémjénél menten kell menni, mert
ha az annál tovább ott marad, Nyilván meg bomol
az egyet, a gémj miatt, lelt ott háj a maj.

No azért immár a maj a mit magának válasszott, a
sem mind jó hanem ő azt meg főri, és ott annak
rajtejeit lépés, és lépéseis. A Tajteknak Pro,
lera neve, az az Zöld Sár, a lépéseinek pedig Me,
lani Dolia neve, az az Jereke Sár, e kőzött a la,
mi Nyális gűl öfve, az immár példéma, azért
a mi ezertől meg marad, a lépés gűl vére
és az is vagy jó, vagy nem? Lenek harmadiknak
pedig le kelte a oman ríftulni, tudni illik a
Nyálnak, mert ha afdán lőke gűl a se gűl
Jesebőben, meg aggod, meg betegűl, i. meg hal.

De talán immár eszedben veheted ezektől Attale
miért keljen az embernek meg betegűlni, meg ag,
gani, és meg halni. Ha pedig bövebben akarod
ezeket meg tanulni, olvasd az én 80 könyveit,
melyeket az ember nemzetnek háfnaxa is.
Attal

5
Attal. Emberek velem valamit, hogy a négy Elementum
miatt bomol meg a mi Iffinságunk, egészejünk,
és életünk; de ne nehezreld, had kergetek meg val,
tamize: Micsoda az emberben az élet, és az eleven ve?
Pál. A vérenek burgosát és peresét Spiritusnak hív,
ják a Deákot, az embernek ez az élet, és
jűntén olyan, mint amez erős boanale a seba,
kei buragát ad a boanale, és forrást; de azért gűl
meiddel meg nem látod őtet az öfudálatos híg vol,
sa miatt, mert ha Jolen őtet oly darabon és semer
deken színlta volna, hogy gémiddel őtet meg lát,
hatád, vagy hogy kéredben forgathatád, vagy a
kadorra és tántorogva járna el az ő semerdeke.
ge miatt a se Jesebőben; de az Jolen vékonyon és
higon alkatta őtet, mint egy igen lépés párat, hogy
egy gém pillantásig mind el jár haffa a se Jesebőben.
Azért valamikor hozzá fér a tagok körül, de mindent
meg elevenűt, a mihez pedig nem fér, nem eleven a
loha, mint a fű, szőlő, köröm, magoktól semmit
nem érzenek; mert minfen a vérenek bemeke
burgosa, ved eszedben azért, hogy a burga a mi
életünk, melly a véren vagy; nem az hűbő,
slu a fűbőben, sem valami más fűbőben.
Mert ha Jolen a Spiritust hűbőben vagy fűbőben se
remette volna, nem járhatna Nyavallya a élet
élet a tagokra, hanem az ő kőfija és fűkora
amar

Amaz igen szép híg vér, mely ben Gabadoson mehet, fut,,
Koshat, valahora vértől, az ő engedelmess és híg volta mi,,
at, ez pedig a Spiritus nem mindenütt burog egy aránt,
hanem az hol tisztább a vér, ottan helyen igen burog,
és pedig, azt hívják a Physikusok Pulsu-nak és bu-
go vérenek.

És mivel hogy nincs drágább ragunk a földön, és földön,
akárak ezek pulsu-sat. Nehol pedig nem ottan igen
burog a vér, de azért ugyan eleven lehet a rag a fe-
lől, sate akár mely kisfin légyenis a vér, sate hog-
lyegyen melység a vértben, hogy hozzá férjen a Spiritu-
s. Ettől vagy on, hogy amaz igen erős szontok körött
olgy igen apró ereket találunk, hogy alig láthatunk meg,
azt hívják a Physikusok capillaris vena-nak; de akár
mely kisfin légyenis, sate légyen vér, ugyan oda siet a spi-
ritus, és eleven a Tag. Bizonytal el hídgyed azt
minnax, hogy valamenny az Embertben bőv és rí-
sa a vér, soha addig sem mely nem betegül, sem pe-
dig mely nem agg, sem mely nem hal, akár minit
ellenis, akár minit verjék, vajjakeris; hanem
ofstán az hofon idővete miatta, vajj a miu go,,
nos életünk miá meg vés vértünk, vajj mely Nyá-
laful, és meg bürhödite vajj el kezd apadni, olyankor
mikor a vér sate mely nyálasul, és dis kezd benmink
fogyni, vérséjnek hívjuk azt, ha pedig min denestől
fogva el apadott a jó va, vajj pedig annyira el Nyála-
sult

sult, hogy sokmá nem mehet benne a Spiritus, azt min,,
S már halátnak hívjuk.

Ettől azért, hogy minnen állatokat élte a vérenek burgosaja,
ban vagy on, és melységében áll, és valamely embernek
minkab burog, és tisztább a vére, annál többet el, an-
nál egysejesebb, annál izzóbb, és valamenny tars-
az olyan bőv vére burgosaja, mind egysejesebb,
addig izzóbb, és vastagabb, de minellyt meg bontoks,,
rít a vér, hogy a Spiritus fennel nem járhat benne,
mindjárt oda lép on vajj az egysej, vajj az izzósaj,
vajj pedig az élet.

Am meg magyarázom a minit hozzá járhat-e mifoda az
emberben az élet, és elevenst, és a betegséj, és hogy
mind vérséj atol légyen, és a betegséj, mikor a vér
vajj meg bürhödite, vajj mely apad, vajj mely Nyálasul, és
burogosaja mely áll.

Aztal: Mivel láthatunk annak ellene, hogy a vér se mely
ne Nyálasodjék, se pedig el ne apadjon; hanem az
ő burgosaja sateig varson.

Gal: Minden berreg ert nem minelhettyük, hogy toha
semmi Nyavalyája a vérenek, ne legyen; mert
az elevenstünknek nevekedeje el apadstya
ofstán sokára, vajj meg bürhödite; de azért a
vérenek ejséjét vajj tisztasáját két keppen ol-
salmarhatunk meg, vajj hogy igen merleke lefelen
és ejséjén élünk, vajj hogy jó complexio vagy on
azon kívüli.

Aztal

Attal. Miből esmered meg a jó termékenységű embert, és a kegyet termést az világra?

Pál. Sok dolog volna minél a felet és zambálmi; de im. előzámítálok benne; A melly ember jó termékenységű a, az meg esmered, hogy gyermek kökában, mikor az világra születik, nem sok időre mosolyogni kezd, hamar haja nő, de először sárga, az után hogy nőni kezd meg feketedik, sem ilyen szőzős a' teste, sem ilyen kopasz, sem ilyen fejér, sem ilyen pizos, ha, nem egy kistűnyű pizos az orraja, a' több este fejér, az haza pedig ilyen lágy, nem ilyen potrohas, sem nem ilyen formuadt, soha pedig egyet sem pillant, soha nem látta szonnyat, köze, állapottu em. ber, mindenkör vig, a' karja pedig ilyen hosszú, az uja rövid zabásu, a' fene ilyen pelyes és fekete zabásu, az haza karcsu, a' váll és méje ilyen széles, a' nyakca kemédek, attul mindenkör olyan tekintetű mint az gyermek, a' záva vékony zabásu, de haragos, effeleiről se mind meg esmered jó termékenységű vagy nem?

Az embernek temere három fő Linea vagyon, Linea vita, Linea Capitis, és Linea Capitis valamelly embernek a' Linea vita, és a' Linea Capitis hosszú, pizos és kemédek, hosszú életű lehet az az ember, valamelly embernek pedig ilyen sok kusta lineák, vagynak a' kezén, vagy ilyen beteges lehet viláig, vagy ilyen rövid életű az az ember. Offhor.

7
F
Mikor kered fejet meg hajtod, egy néhány lineárostát lárs a' Striction, mellyet gardaysaynak, és feyenysejnek lin. nédraké hívnak, nérd meg jól azokat, ha a' felső kemédek több iffinságodban, jejj az gardaysajot, hogy nem mint egyébkör, ha az utolsó kemédek, v. u. korodban lehet gardayobb.

Ha a' linea Capitis öfve ér a' Linea Vitare, vagy a' Linea cerebrummal, rettenetes dolog az; mert vagy fejet vészik az olyan embernek, vagy meg Nyarraké vagy valami egyéb kimal hal meg, nyitsan jobb let volna annak az embernek, hogy a' világra se születne volna, azt mondjate a' Circumantusok.

Valamennyi Lineát lárs a' Kis ujjod mellett a' kered oldalán Ammyi Feleséjed lehet, vagy Törvény Gerent, vagy nem Törvény Gerent. Valamennyi Lineát lárs a' Nagy ujjodnak a' közepin, ammyi gyermeket lehet.

Mikor kecs így a' Linea vita oda fel, ilyen szépséget is gyermek, mert kedves lehet az olyan ember min denek előtt jaimbor exkötő, vidam, hosszú életű, jó szerencsés, szép termestű, jó elméjű, Offin. Sajábam falkalla lehet, még job ha kistű kereftis vagyon ott.

Az hüvelykednek alfo és felső Lineája ha mind két felől öfve ér, soha el nem kerülheted, hanem fel akaszt, nate, ha pedig falk az egy felől ér öfve, más fen hól nem, tehát fejedet vészik. De

De nem szökök többet a Chirromantiából, mert salám
nemis hiszed; hanem ám meg mondottam immár
röviddeden miről esmered meg a jó természetű Embert.

Attal: Im értem; de ha az Ember az ő természetű Jereit
igen hitván természetű, meggygyen az ottani Ember,
és miher szarfa magát?

Pál: Ugy élyen a minit mondan, és meg emendálhattya
a Naturát. Hiszem látsd hogy én jó ember va,
gyok, és jókor vagyok, az hajamban szate egy
ő. Zis vintfen, sem kopar nem vagyok, sem
otram nem sömörögös; nem kántros; maya
amint aranyrom el hajjam a rőo esztendő.

Attal: Boldog Islen!

Pál: De a meg nagyobb szuda; hogy igen hitván természetű,
szate születtém volt e Világra; de e meg na,
gyobb szuda, hogy soha beteg nem voltam, hanem
kétér koromban let az hideg, mitkor meg,
nem tudtam a Physicá hór.

Attal: Derre kéjs dolgy er; éris Physicán nem tudok
jobb bölcsességet és boldogságot e Világon; mit
mitkor egysegesen elhoztam e Világot, mert mit
hasznát minékeink a sok Arany és sok drága
éteket, ha nagy leinben vonfuk időnket, és
idő Nap. évtől ki kell dölnöm. Hancm inleat
Jereitmes Atsain Pallie vajon fogna e saj
sam a se Proceptumod; mert ottam igen feleke
amar kéjérü vérségtől és öszülégtől; mivel
a

8
a nélkülsis ely gondom vajon.
Pál: Bizony hogy ujanis jélhez, mert ujanis a Panthion
amar böls Alaplapius mondása Jereit ost osztham
mortis; és valamilyen ember meg öszül, jete, hogy
immár el kezdett fogyni a meleysé; mert Jhi
giditas est Mater albeginis; ha ki pedig asztal
szafut, ug jete hogy immár az humoris el kezdett
apadni; de én ezt mondom, hogy lass horra jó ide
jén, ha lehet, és salám meg hasznát vehet az én
Proceptumomnak.

Attal: Miről vajon, hogy inleat fog affele Diara az Jffu Embere?

Pál: A miy minis az esztendő valaki, nem kell ott na,
don Diarát observálni, mert hogy feleke igen
nő, akár mi hitván eleges iteltől, e iteltől
his és font lépén; de az esztendő után berre
Diaraa kell mindenekerte magát szatani;
mert nem nő ám az után a font, sem arimák;
hanem szate annyira kell szatolni, hogy meg az
fomnyadjon, hanem hogy ujan grójón, mert az am
mar oda veszett; és ha mind szatadon szatad
töltyük meg is a refet, mit gyermekek korunkban
szate meg szafhad bennünk, és beléjük, szafte
e halat következte belölle. Mert az az szafte
oka, hogy az iffiu szafban minden inleat fog szafhatni;
De in jobban elöklén adom minden modját szafatni a
gyermek e Világra szatolite, ott igen lóg, és ott igen szafte

ge, mint egy lág vész, és olyan leönményis nő a,
zert olyan kor a gyermek, hogy őt esztendő korán
születő olyan magas legyen, a' mennyit egy's életé.
Kell hozzá nőni, úgy hogy ha meg mered magosságot
az őt esztendő gyermeknek, bírommal tudjad,
hogy egy's életé és későbbé meg annyit kell fel-
húzni, a' nőni, oly hízelet nő a' leírni korában,
oka ez; mert a' mint mondan, lágok a' szók,
leönményben Nymf hatálya a' magos hatálya a' rez,
mészt.

De őt a' esztendő korában úgy meg leönményednek
az inak és a' szók, hogy soha az után slummit
nem nőnek, hanem ha gúffat, etöl vajon az is,
hogy ha őssz szók gyermeknek meg rörik a' szók,
tya, Nyolcad Nagyj bejött, ha őrű leönmény,
30 Nagya, látod azért hogy memél őrű az em,
ber annál gényeb, és memél gényeb annál inkább
fog rajta mind Dieta minden, és mikor az An,
Nya méteben vajon, oly igen fog rajta adoz, hogy ha
szók valamit meg szók az Annya, olyan legyen
a' gyermek. Etöl vajon, hogy a' Pallai Hírallyne 183.
szók mikor a' joyantatás ideje vajon igen
szók leírásokkal vonatták be az hírat, és őrű
kejsékel, és gúntelen a' nőnek, hogy a' gylu,
ge gyermekén fogon az Impressio. *Arz*

Arz: in látod immár mi oka legyen, hogy az őrű ember
minden inkább fog, de ha emékelm egy's a' keremben adna,
nak. Nyilván leírásoktól fogva új bármint en az al,
hogy fogadom, nem betegülne meg gyakraon, sem ostoba
nem lenne, sem halovány, sem meg nem öpülne ottan
ötven esztendő korában mint a' mostani embernek, sem
magtalan nem lenne, hanem minden módon jó e,
gessében élne ez Világot, és hozzán elhú lenne.

Arz: Isten dolga az jó Dalene!

Pál: Isten dolga, hát miért hívatál eugemet ide, ha mind
Isten dolga, és látod volna, ha fog rajta a' Batek most.

Arz: Derreg en azt tartom, hogy sem betegséj, sem halál Isten
akarattya nélkül nem lehet.

Pál: Derreg en Aristoteleffel öpve nem mondom azt, hogy min-
denféle betegséjnek és halálnak Isten oka, és hogy valamely
áttalán ember szók halállal meg hal, nem mon-
dom en minnyázt hogy Isten bűne; mert hallodé vala-
ki senékel egy jános szókát meg ölné, nem kellene
új a' gútkost meg öletted ezetre, hanem a' gútkos szók
meg menthetné ezzel magát: Hallodé! nem misétem vol,
na Isten akarattya nélkül, látodé mi jön ki belőle
Arzale? hanem inkább jex mondjuk azt, hogy látta Isten
az efféle dolgot, és hízelet vajon; de hogy ő ugyan szók,
szókát öletne meg valamely látással valakét áttalán
ember, berreg arra nem vész, hogy en abban a' bűnben hoz,
zan az őrű, hanem mind jót a' mind gonoszt elvén,
ben adoz, és valamelyik szókát vészük zabadosok
vajon ké velle. *Bejött Compt etc.*

Atal: Ha valaki vízben hal, vagy dög halálal, vagy meny üto' kö-
miatt hal meg, mezt' esz amik?

Pal: Derrey az immár Isten akarattya, hogi ha a vízben nyol, oda
hal, és a dög halálal is meg hal, ha ott les, ott van kora,
és az is o' akaratya, hogi ha a meny üto' kö-
valahog, jól valál
es meg hal, velle, hae hogi valami orvatharra felfelfandok,
kat borságyon, Isten a felét, berrey art nem tartom veled; Sz
tan tudod, ha Isten meg akarja miniket effele meg, se,
tö kövel, ölni, hiszem, sifsta idős meg valálua, de sen-
kit sem hallottál, hogi sifsta idős meg üto' volna a meny kö-
bár fel hársz az orvost, o' Isten sokatál több meg, üto'
kö efik a tengerben, és az erdőben, hogi nem a városban
maga sem az erdő, sem a tenger semmi bünt sem tet,
tette. De miért nem üto' orvost amar rühös és
franzos Hejher; hiszem ha Isten új rendelt, nem
sajadhat sead no próbál meg efik, és ha valahog
sead sajad, Isten új rendelt, Isten dolgo-
dat én azt gondolom, hogi varforan ered Bilatust,
Azert se lassad azonkörtben Atale, had Isten megadott.
Emétem im haza kell mennem, mert egy bety ember hoz,
tek Frojából, kin az Apoplexia vagyon, és ha hozza nem
látandok, én azt hiszem, új rendeli Isten dolgát, hogi hol-
nap delij meg hal.

Atal: Dehová kerzj? Palene, nem azért mondan' ezeket hogi
meg haragujál rajta, hanem hiszem tudod, hogi felfelfandok
offele, inkább lassad, ha valami Proceptumokat mond,
haz életünk meg jobbításáról, és nem hagam hijabam.

Pal: Göm megis le üto' ottan egy kevése, és befelgerek
veled, hogy e'fendőköt gondolod magadot? Atal

Atal: Eriten negyven e'fendőben járok, és valám meg hars,
nálna, ha meg jobbitanom életemet?

Pal: Derrey meg ugyan jól fog rajtad a Dieta, mert azt vedd
e'fendben, hogi gyermekeidről fogva mindent e'fend,
döben két két etany Nyomoval leszen nagyobb a gyermek,
nek a five mind addij, míg 50 e'fendős leszen, az u'
sán Isten fogyn fog, azért új tudjad, hogi a se fűed hűs
Adam Nyomoval leszen nagyobb.

Atal: Ha, ha, he! Derrey igen akarom Isten, de mond meg im,
már e'fendő Apam Galene, mihez tartom magamot,
efik igen rövidedem?

Pal: Ah e'fendő fiam Atale! ha mindeneiket meg mondan'
veneked, a mi a terméket dolgozol való volna, bele
venek egy Nehány holnap, és nem tudod, hogi én ma,
garnis nem tudom efik feletis, maga én ember vagyok,
de megis hogi teljessejgel a nélkül ne maradj, im meg
mondom mihez tartod magadot, Valamelly ember
a Világon e'fendős, és hogi én életü akar lenni, erre
az hat dolgozra jól se arizarron.

1. Aer, Elő Eg	A. Somnus et vigilia, alom és vigyázás B. Excretio et Retentio Excretio és foglás C. Affectus Animae a' fűmek állapottya.
2. Motus et quies mozgás és nyugvás	
3. Cibus et potus, étel és ital	

a' melly ember ezzel az hat dologgal él, új, a mi az amek a mod,
gya, az illyen hűs életü leszen és e'fendős; de im minde-
nitéről zollók egy egy kűs, hogi inkább e'fendben vehessed.

Ratio custodia unitatis et longa vita ex Paleno Aer, Elő Eg.

Azert azt hisz, bűt Al'nek, a mit a tudore be' fűmek
a

11

a' borkemkenate leifin gëgëjën, metlyncke Trachea nere
mella iglu mag herseje vagion a' fivneke, hog forrosajá,
vat mind el afatná a' fefet, ha a' be' fivallott a' ex me,
neu hüttelne; immet vagion ar, hog Nyarban inkabte
legzinte; mert a' be' fivallott a' ex, hog a' neltkütis her,
nem hivesitheti hamar a' fivet, nimen vagion ar is, hog
valamelly embercke iglu mele, helyen larnat, iglu meq ag,
ganak; mert meq fonnja fitya öket ar her a' ex, neu
fuda sehát hog amari Libra alatt valo kemzet fefek
Berefecke, Phanicaiak, Arabiaiak 30 ofstendv
korokben meq agganak, es meq ofstulneke
De meq nallunkis ar iglu verij sezoke hamar meq ofstulneke
nimen vagion ar is, hog ar halnate ningen fudöje mest
hog a' neltkütis elj hitey, nem kell söbb hivesitheti nekei.
Fca' vizarx hat a' körütlhetted valo Egre, mert a' vol vagion
egyike raglatalafod, es fokeppen arra gondolt, hog
fistaly lejen környülhetted, homaltos ne lejien, se
fivak; soha haredot meq ne ontarrete es mindeha
mayadnak egyedül kulon lategal egy fagos harban
mellyben gyakron fel fujjon e' faterot vagi fapaletröl.
Soha ejjel kin ne hally, hanem meq ablakodottis jöl be' fiv
nald ejjetre vagi sel vagion, vagi Nyar, Nyarban
pedig minfeneke ar harban vutlat, vagi fiv levelet,
vagi vön fököt, vagi rofat, hadd hivesedjete ar a' ex,
a' deli felet pedig el kerüllyed mindeha, mert art
köfvenyes embercke, Hadhafwate, fennfajvate.
Ez is ide valo mincinn ruhában kell járnod, azert a' va
hon ruha inkab hasznal rebedneke hogi nem a' golt
es valamikor meq mosdof, vagi meq feredel olyannal
klendjel meq. A' Roka bór igen herit es fazarat, azert
a' fiv

a józsa sermőzetű embernek nem jó, mert a nélkülös kö-
szet, színt, közséit, koparságot, vése faját. A fars-
kas bőségszerűen ottan sermőzetű. A Gyapottal valóra m-
hát igen dicsérik hog' jó mind sélben, mind Nyarban, A báz-
sony ruhát annyi ottan dicsérem, hog' juthatba sélre az em-
bernek hufát, mindennél pedig inkább ferecs: a serme-
zet az apró bázsony bört. mert hatod faját kömmeyebb-
ti, és fonsodnate hufnát, ne gondolly pedig velle, ha é-
kis hideget szenved, s sélben az hárban, mert ha igen
melegitök az hárát, hamar meg öfűl, és xánkos lé-
gő ar orrad, ofttan a' mint mondám, sok emberrel
égy hárban ne lakjál, hanem egyedül, mert sokkal
egészségesebb mint sok embernek lehellekít bé nem szivod,
hanem csak a' se magadét, hanem ha igen jó egészén-
emberrel lepedt egyű. De A Bonyi állatál soka ne
lakjál egy hárban, ha azt akarod, hog' az agjad ve-
leje tiszta legyen, étel előt pedig meg fűstöllyed néha
az hárát, de étel után ne, mert jó faját színt.

Motus et Quies, Morga's és Nyugvás.
Morgusnak azt szoktuk hívni, mikor az ember nem ül hár-
ban veség, hanem vag' dolgoz sélben, vag' jár odik
vag' sétora jár. Quies pedig az hiralkodás, erről
pedig itylen tanulmányod legyen.

Az életnek verere bennünk a' melegsé; és valamikor
meg hűnünk bennünk a' melegsé, mindjárt el kell
kopni vag' az offinságnak, vag' az, egészsejnek, mivel
azért a' motus igen meleyíti az embernek minden
testét, nem jó azért motus nélkül bennünk, mert az
valamely ember Nag' Nyugodalomban él, ott igen meg Nyar-
vally

valásul a vére, mint egy tálca, és a Hegy szíve
nem mehet benne sem se sem tova a véreke Nyaral,
bőssége miatt. Meg mondom pedig oda fel, hogy mellet
még baroz valariból a Vén, és mellet könnyebben
futhatnak iszora annál jobb gőssége vagyok az ember,
nek, és annál többet él.
Itt adom azért tanácsul minden hídeg sermésben emberrel
kik félnek a kólikától, köpönyögtől, öböljéről, hátha
vol, hirtől, hogy mindenkor étel előtt egy falkáj fű
zafóké magokat, és jól meg verjék, de étel
után nem jó, mint az úrte fűketanár olyankor dom,
bolni, mert ha étel után igen verejterel, káros lesz, vag
kopasz, vagy meg rándosul, és az, mint im e fű
gény Narakos ember, ez alig vajnak is fűten.
És reggel meg aggod az orvások, mert étel után
mind egy arány verjeternek. Ha faradj azért étel
után erősen, ha kívánsz jól élni, hanem étel előtt, mert
olyankor berreg igen hasznát mind fontodnak, min
demek. De im egy történet mondok:
Vót egy Dionysius nevű király Siciliában, ki mindezt megfű,
zafóké magát először, ug, de hát egy per nem érke,
zett volt ré, hanem a nélkül ételhez kérd, és mikor nem
igen kellene élni, jeddőni kérd a Zakars, hogy nem jól
főtte volna az étel, monda a Zakars: Nem szűla
kram; mert nincs fűsáma. Kérdi a király: Mi fűsáma
fűsáma heja volna? Monda a Zakars: Ha faradj,
és a koplalás, mert bizony ha iszora jár tal, volna es
jár adtal volna először, és Nagy éhen jöttél volna
haza, bizony fűke kéreftél sem vetnél ré, ^{után}

után azért meg raktotta az Dionysius, és szűke, hogy más meg
tartsa; mert ha Nyugodalmában élte, meg Nyalafut a vé.
Kiválsképpen ha étel nem vajnak, és mindejt a meg Nyala,
Sub, ottan vagy meg betegülte, vagy meg aggod.

Libus et Potus Etel és Ital.

Immon az ételről és italról kellene szólnom; de hogy kíméltem
szűke állattal fűketne élni, nem lehet az eni vőltem, hogy a mi
ide való volna, mind meg mondgyem; hanem imé röviden
den előben adom: Hogy soha addig semmit nem kell enned,
míg a regnapi ételnek a gőssége a gyomrodban vagyok; mert
ha az új étel előre elegyedik a regnapi gősség, kettőse
rút dolog az, hanem ki kell a gősségnek először menni, ha
pedig könnyen ki nem megyen, iszora seial, olj falkáj mind
virelled. Mind gősségad könnyen lépden, hogy ottan isz a
gyomrod szabad enned, de meg úgy ha kell, és dolgot etél, mert bi
zony valamely ember kellelten eszik, soha a beregségtől meg nem
menekedik, ne egyél azért addig, míg egy kis dolgot nem esz, noha
Kiválság, nem láddé, hogy én véi ember vagyok; de meg is
gyakron ki veszem a fűsáma keréből a koplát, és addig tea,
pálote, míg meg verjeterem. Hogy azért jól meg kervános
ar étel, fogj hozzá, de italról al ne kérd, hanem igen jó melegít,
ró, és lágyító állattal élly, a minok fűke keres sepréje léden,
Azért mindennel inkább dűfrem a higan fűle fűkemonyat,
gyömbeis, fűmőmagot, borzi hűst, tyule hűst, díbus hűst,
Vajast, méreft, nád méreft, ürü hűst, fogoly madarat,
Kövi halat, galamb hűst, jó kis étke, jól meg fűt bura ke,
Nyereft, hogy ugyan hűkas legyen, de soha semjót ne egyél.
Azis ide való, hogy mindezt fűlél élly inkább, hogy nem fűlél,
de azért soha elegy ne egyél, hogy ugyan el utáld, vagy jó
ari

az étetek vagj nem jó, mindennél inkább pedig azt tartod
meg, hogy a lágyított bors állatokat mindenképpen előbb e-
gyed, hogy nem a borsany borsított állatokat, és meg amár
gyümölcsöket is, a mi el fogja az hasadót, soha és el
után ne egyél, hanem mind étel először, afféle
föltölő hadmér, étetek lev, velő, faloma, a fílvát pe-
dig és a gyömbért mind étel előtt, mind étel után ha-
badon ehedd, vagy ha fész gyenge piros fűzű ákarpó ten-
ni, minden héten egy, s ez vagj kétréz szegfűszegmórt e-
gyél és Phabarbarumot, és utánna hig fűtke tojást
néha fűzfűvet is, vagj Zeressen dio virágot, ha igen kor-
vagy az hasad, amár bűdös álmnyét soha ne egyél, vagj
Avál vagj nem, sem fűzét, hanem csak salátát, mert
minden fűzét állat öfűlést csinál. Ide való ez is, hogy
fűzét Heréy ról óltalmazd megadót, a mit a gyomor
vagy Nyavallyával enyész meg, mint a káposztás hús,
örög fűzét hal, sehen hús, Nyul hús, Sajt, Pestreke, fűzét
Körte, gomba, ugorka, minden állatnak a fűze,
tűdője, veseje, kövéri, gyomra, veseje, a tyuknak a ve-
léről meg való, mert berrey az igen jó, a disznónak
pedig mind veseje, mind húrkája, mindene jó, mert
majd seméjéti hasonlatos az ő hús az Embernek
hasához, de azért némél avasabb, annál egyésséj előbb
Aromban pedig mikor eszel az itálban illj esen regulát
tartd, hogy soha étel körben Savanyo exellen bort
ne ijál, mert mind gondodot, mind öröklését meg
fűzöttja, hanem ha étel körben igen itálnál, valami
Eder

Des kedvü bort igál, vagi sext, vagi etek levet, de Nyers
viret ne igál, soha ollyankor, azert job volna ha ugyan
elműlt nem innál addig míg, emél, hanem ha valami e
sek levet hűzögetnét, ofrém pedig hogi el véjered ar etek,
habad mindent inmod, csak kezerü exetlen bort ne igál, es
ar erös borban csak annyit kell innya, hogi a fejedben
né nemnyen; mert reateres köfveint finál, es szoros
dőt. Attol vajjon, hogi a melly gjermete igen el borral,
soha nagjot nem nöhet; mert a bor meg ejeti ar inakot.
A pedig ar inakot lapjittya, igen nö avot ar ember, mit
a veres kapofota. A Sext pedig mind habadon ihatod,
es megis hivrol völe, ha pedyten semmirejpen el nem
mutnét gomjuscijod völe, egy kis fenyő mayot, vagy
nád mēzet, vagi ert sajtot utolsor, hogi innai jól ta
kol, egyél, igál egy kis veres bort, hogi goritsa be a gom
rodnate a serejēt, hogi ne jöjjon ki a para. Ha pedig vi
zet ihatnál, habadon ihatol etel után, csak hogi sejs
tífta legyen; mert ha zavaros lefden, kö terem belöle,
minden virekenél pedig ley jobb es egysejesebner arairon
ar effo viret, azert afélet inka b ihatol, etel után
pedig mindgiart mofodgiál meg hideg viret; mert mind
semednate, mind gomcodnate használ, hogi ertel
véjered létälj egy kisfuit etora, hogi varodjeke ar e
vel jól helyere.

Somnus et vigilia. Alme's vigiara's.

Somnus et vigilia.
Az álom nélkül nem lehet az egyszerű ember, hanem hozzá
délre nézve haragja, melyis kell magát nyugtatni, mert
ha felettébb firtatlan legyen, el fogynak, és megfogul a
gyo

gondod, meg kell érteni a testek is az ő Nyugodalmát ad,
ni, de ilyen módon legyen benne: Nevezd alommal magad,
dot, mikéjé edel, mert köpveingyos lefekt, reftketeges, ná,
has, felfajó, hanem mint egy két oraig mulass az edel
után, ottan mikor ideje lefekt, feküdj le, de soha Nappal
ne miveld, hanem éjjel, és oly ágyban feküdj, hogy darabos
ne legyen, hanem enyédgen a fejednek, soha pedig olyan,
kor hanyotán ne feküdj, ha egysejedet kívánod, mert az
balakra való embernek való az, azt mondgya a bölcs
Hypocrites, és attól vajjon, hogy az holt testet, oldal felé
nem fektetted, hanem hanyotán dől, nem jó azért hanyo,
tán fekvőmód; mert ilyen azt mind gondodnak, mind
veszednek, fejednek: gondodnak; hanem feküdj el,
dől a jobb oldaladra, és reggel felé fordulj a bal oldal
ra, hogy a gányod forduljon a fenékere, ha pedig ilyen
hídey a gondod, és nem eméshet, vagy vér has vajjon
rágyas, vagy huxus, attól feküdj alá, de aron körben
kerleke, hogy ezt el ne felejtő: a fejedet erősen be ta,
kard valamivel mikor aluszt, és soha merítelen jó,
vel ne háj; mert tudodé mint vajjon a dolog, minden
ötleteneke fájája megjen fel az agyad mezejére, és ott meg
kell eméshetni ha jó meley a fejed, hogy bír velle, és ki kell
leljen főtleni gádou és orrodou, ha pedig ilyen hídey
leljen a fejed, nem emésheti meg a fele parát, hanem
ott öfve fopoztorit, avagy alá hull a főtőre, és ott huxus,
nek huxus, vagy oda ragad a fejedher, és vagy nátha le,
fén belötte, vagy főtőre. Többet pedig soha ne aludj két ora,
nál, esha nem kell annyit se aludj; mert bűdös lefekt a test és nehe.

13 14
Excretio et Retentio. Porulas és
Amely étel a gondodban megjen, nem mind lefekt, hanem
leiből zölös sár, leiből fekete sár, leiből veresek, leiből fű,
leiből fű, leiből sperma, és ezek körül ki jó, ki nem jó,
a jóval pedig oltalmazni kell, az hitványt pedig ki kell ürni,
erect a gányt és virelletet minden tudja, hogy nem jó, és va,
tami kor a fűkesej kevesen, mingyaxat redd dolyadot, és
ha meg ne raggad se virelletet, se gányt dot, se a Crepi,
nyft, ottan az hitván természetü embernek a vereseketis
ki kell tisztítani; de vegye észben olyankor, hogy erősen
meg vereszerzete, ne fakte alig; mert ha fatar alig verese,
Like meg, a tisztája jó ki a vereseknek, és a Crepi oda
be marad, több Excretio is vajjonak ar emberben, mint
ar ex vajas, köpveingyos, jó mosás, frictio, fozas, huddorás,
de mindennel inkább rá vigyárron ar ember a feredőre,
és a Venusa, mellyről azt tudgya röviden, hogy a ki
meg akar öfprövedni, mindenhá ehonra feredőjete
es öfkeingyón benne, ha pedig meg akar hűzni, és el u,
sán feredőjete, de el ne felejtő aron körben, hogy a ki me,
ly virben feredike gákon, hamar meg öfűl, és ez is oda
való, hogy a ki roga virrel gákon öfűveti hárát, ha
mar meg öfűl, ar erectio art miveli, ha ilyen elp velle, és
ar haty, a Venust pedig és korpivalást mindennel inkább
el kerüld; mert retentioes dolyot mondhatneke en arrol; de
a többi köröt erőse meg ert; hogy mikor spermat bofatar
ki, többet art, hogy nem mint 40 Annus vired fozna ki,
attól el nemold ember olyan keveset, attól koparral meg, attól
öfűl meg, attól köpveingyos keze lába, a teste bűdös, ar Orra,
ja foznyadt és unok, mindene rut fűdös; de kiválkeppen
a fájnyft, és keze lába fájását soha el nem kerüli a ki.

Vérszal, és borral, és seken hússal, ha mind e Világ jószágja.
 is. Innen mondjate amar drága elméjü Hypocrites: Cu-
 mehi nunquam calvefuit, neque canescunt, neque poda-
 girent. Lásd azéket se itdale mit se, én tudom hog-
 yféle látosságot ilyen meg fogtal se, és bizselenis nem jó
 el hagni, hanem in mély meg engedem érte, hog-
 min den holnapban egyben vésd xá mayadot; de rób-
 for ne, mert Jfenne mondom, meg bánd.

Affectus et animus, a szívnek állapottja.

Vaj ki sok hadnot hoz az egész népe, és a xalmatis néha a szív-
 nek állapottja; mert néha meg borzalkozik, néha helyen
 rajon; és emek az oka az, mert a szívnek drágab rag a
 min. Jéhenben minfen, minden ragoknál élér xelen,
 tetite az atyáink méhében, és leg utolsók hal meg
 halálunk osáján, di drága látos rag am az, az és ha
 a meg borzalkozik, mind meg kell a több ragoknál
 borzalkozni, meg borzalkozár pedig for rejssen, ha-
 raggal, félelemmel, bánattal, gondal. Annak oka,
 és ha egészsej az arst lemm, meg obalmaz mayadot
 affélékrel, ne bánta zivédet se bánt, se harag, se
 gond, se félelem; mert ha erer meg sebesít a szív et,
 el bagád, és minjáraft somyadni kezdnek a több ragok.
 Loha azéket se edek, se varfoad ne léjen Vigasság nél-
 kü, lummis cjanor ne gondolodjal, hanem ragy bará-
 tidal Nyizagrodjal, vagi mondasz amfikat éj. nédany
 voxra, mert di nag, exó vagyon a Musitaban valo or-
 vanderéck, hogi Thassistakus gar affélék elj meg jószágja
 a betegét. Mitov pedig kulin mayadot vagi, Jfep verfe-
 ret audoly mayadban, ha pedig Jfexelem bantana és

horra nem sejt ahaz, a lelt beretnel, ifuér kefél meg mással,
 rövideden egyt elsednek folyást ug rendgjed, hogi mi-
 kor sejt sehed, mindehha jóvőködget. mert ha a szív-
 nek kedvét nem keresed, lummis nem hasznát a diosa,
 de ha emek kedvét keresed, ugyan semlatomást ifi adol.
Attal: Hatalmas Jsten, mind vifsa elren és erével, hanem
 in most látom a se bős pceptumid bol mint seelylem
 xendelni életemet, de valjon éj kis Catalogus an nem
 volnát, job xendelni ereret, a mit az hat dolgokrol
 elömben adal, hogi mint éj tükör mindekor semem elv
 lenne.

Pál: Otta arstis neq mivelem.

Concausa Furculis, Sanitatis et longa vita.

Custodi.	Corpus autem cibum exercere	Mam post cibum eluere
stus juu	Ad Patientiam non comedere	Dolore vitare
olubm	Hilariter prandere	Cunda nunquam comedere.
elm	Septem horas dormire	Dis in die cibum capere.
Sanita.	Operto Capite jacere	Sic bibe ut sitias
tem, hor.	Venam semel aperire	Sic ede ut esurias
gam vi	semel in mensa coire	Ugi ejjel ha chetnel
tam	semel in mensa lavare	Ugi ijjal ha ihatnal.
	Dij in A Víz eluere	

Acex. Concausa Senectutis, agilitudinis et moris.

sumt se.	Cibus immodicus	Potus superfluous
nechubm,	Occurrunt huiusmodi	Venus nimia
Agitandi	Solutio violenta	Candum comestio
nes et	Timor et timor	Somnus inabundans
mor	Pudor propius	Satietas cibi
tem	Frenum tumidi	Sitis autela
	Fomes appera	Domus calida
	Fluxus sanguinis	Dalnea crebra
	Exa diuturna.	Sollicitudo continua.

Alm

Amn immár Attale im elöbén adam röviden miher tarsad
mayadot. Immár lassad, ha meg tarsad, mind jó, ha nem
tarsad, meg betegül, meg hal, Elementumma Lás.

Attale: Ennek utána Palene Apollo Isten ajánlást tette, de
de, hogy illen mélyen a természet dolgait megérteni, de
immár arra felelt, hogy ha nem volna ellene, hogy
néhány beszéd a betegségekkel, mert tudod hogy emleken
hát három Nepe vagyon, és ha valamelyik nem tud eljárvani
a se gyógyulatlanság, és valahogy meg betegül, mint ismer,
jelen meg, ha pániot tartoké hozzá vagy ne?

Pal: En azt is meg mivelhetném, de tudom hogy se mind meg nem
élted, hanem a két arcán, hogy seis meg értet, im en,
lekerem azokhoz.

Cephalalgia, az melly emberen nagy jó fejás vagyon, ha a vörös,
letti ilyen feje, és sem emi, sem immá nem kell, és ha a fán,
vagy meg áll, az ilyen ember vagy meg hal, vagy nagy Nyavaly,
jövát gyógyul meg.

Phrenesis: Az hajmáros embernek ha a vörösletti hiy és
feje, és a fán meg állott, és a Nyavaly feje, meg hal.

Apoplexia: Mit az ember nagy feje, mint egy hogy holt, és
Pannia nem morog, teleprelet sem veszen, azt a
Nyavalyát Apoplexiának hívják, az ilyen embert elne
sem 72 óráig, az az három Napig, hanem hogy az
három Nap el telik, spirál be minden jutek az
hárnak, és sejt gyege pejt az orra eleken, és arról
meg ismered, néha az ilyen sajátságos tuz, és ilyen körét
dianor az halálhoz.

Congelatio seu Cataplexis: Mit az ilyen el badgát ember,
nek Nyitra aldogul a fán, de leteit nem ismer Cataplexis
gfs

pfis rajta, az ilyen ha gáron verijerik, és hideg a verijerik,
ke, három Napra meg hal.

Puber seu Caros: Mit az a beteg annyira el badgyad, mint egy
holt, és fém, bha fel nem Nyitja, hanem ha nagy kesőre
Puber annak neve, az ilyenek ragadt az homlokára
Nagy, és ha meg nem ragadja meg alut immár a vere.

Paralipsis: Ha valakit meg üt a guta, és a fán lejtet kezd lenni
hogy sem az elő volt, gyógyulhatatlan az.

Epilepsia: Mit az a kósfaj valakinek Attal és Ammatol ma,
vadot, gyógyulhatatlan, vagy mit az nem jüt epeben a
kósfajnak, mit mivel volt olyankor, vagy mit az el
huddorza magát, vagy mit az spermia fáj.

Melancholia: Mit az valami betegségen az ember meg bolon,
dul, és nagy kósfajnak állítja magát, vagy ellenségtől fél
vagy grad alá buva buvik, Melancholia vagyon rajta,
ha valahogy affele ember meg varajolna, meg gyógyulna
abbol a bolond, alybol, de ha ilyen a fán és feketé a ga,
néha, bha meg nem gyógyul.

Ophthalmia: Ha az embernek szemén valami Nyavalya tör,
seink, és meg az ember mint 24 óráig, azaz mi
Nyavalyából meg gyógyul.

Surditas: Az ember ha süketen született, bha meg nem gyógyul,
de ha az utam süketül meg, és meg mint kelet epe,
deje, meg gyógyul.

Carcex: Mit az valakinek az orrából jut feketé genettsejt
jó ki, nagy zöld fene vagyon benne.

Permutatio: A kósfajta pteüfent, és Ammit nemi
vetet ki, sem bürt nem ér, ha sokat tart, rövid,
letti lepen az az ember.

Perr

Peripneumonia: Akincheren vésszen lélegzetet. Peripneumonia vajjon rajta; afféle Nyaralgának ha el röleha. rom fröndöje, Soha meg nem gyógyul; vagy ha vein Embereken vajjon; ha éjj kőfűst lélegzete az afféle kőber, de embelen és zűntelen, és az is hives, két és 3. tendőre meg hal.

Pleuritis: Akin a Nyilallás vajjon, ugi hogy erejeis elpa. kad, és a Nyaralgát jut fekte, abban hal meg, ha sokszor lép a fűlínél, azon Nap meg hal.

Pneumonia: A mikor az Embek hofon betegség miatt sokat lélege, és elfojgyad, s. huzat, s. vértis grökij, s. h. s. vajjon rajta, az ilyen Embek grökijön az eleven lélege, és ha nagy bűze lépén, hamar meg hal.

Vomitus, Singultus: Ha valaki a Purgatio után és az alká. dús után igen széklete, meg hal.

Jaunditia: Mikor minden fine Embereket elveszett, és vagy rősta sárga vagy rősta jere, Jaunditia vajjon rajta, az illeneket ha meg áll a vízelletti; és sem innya nem kell, feléplendőre meg hal, ha réa nem gondol.

Hydrops: A Vírköcs ujosnate ha rőstet az orra, az hafa megjen, és vízelletti jere, három Napra meg hal.

Dysenteria: Ha vér has vajjon valakien, és a bal fűlínél éjj sokat var két, huszad Napra meg hal.

Vége A Halus király beszélgetésének